

«Чорнобривці» під мікроскопом, або як Іванка виграла бінокляр

Розмова з лауреаткою стипендії «Чорнобривці»-2021
Іванною Дудлів

02.02.2022 Автор: Леся Романишин. Редактор: Зоряна Погранична

Іванка дізналася про свою перемогу на Різдво. Вона прокинулася о шостій ранку і, збирачись на святкову літургію, яка в селі починається о сьомій, переглянула е-скриньку. Листа з радісною звісткою я надіслала 6 січня о 23:30 за Нью-Йоркським часом і, враховуючи семигодинну різницю, сподівалася, що Іванку розбудить саме він (мені це майже вдалося!). Конкурс 2022 року стартує 1 вересня, тож можливо і вам наступного року на Різдво поталанить прокинутися від такого сповіщення! Стипендія «Чорнобривці», заснована у 2020 році, фінансує **дослідницькі й освітні проекти студентів-бакалаврів, магістрів та аспірантів, що навчаються на природничих факультетах в українських вишах**. Цього року за винагороду змагалися двадцять чотири студенти з шести закладів вищої освіти та двох науково-дослідницьких інститутів. Це були представники біології в усіх її проявах – натуралісти, теоретики, медики, програмісти, економісти та, будьмо відвертими, справжні ентузіасти! Історію однієї з них ми сьогодні почуємо з перших вуст.

Іванна Дудлів народилася у селі Стрільчі Городенківського району Івано-Франківської області. Після початкової школи вона навчалася у [Городенківському ліцеї №2](#) (раніше – Городенківська загальноосвітня школа №2). Зараз Іванка – успішна студентка 4 курсу кафедри зоології [біологічного факультету Львівського національного університету імені Івана Франка \(ЛНУ\)](#) і мешкає у Львові.

Л.Р.: Коли ти почала цікавитися біологією?

І.Д.: У школі я вчила те, що подобалося, і це траплялося не на кожному предметі. А на біології мене зацікавив і зміст, і викладачка – Ганна Степанівна Кісілюк – дуже вмотивована і прогресивна. У її класі шафові полицки заставлені біологічними зразками у банках з формаліном, а ще був проектор (тож вона часто показувала освітні відеоролики з біології) і навіть мікроскопи! Матеріал був насичений, але я тішила себе думкою, що, мовляв, біологія – це життя, що тут може бути складного?

| Біологія – це життя, що тут може бути складного?

Л.Р.: Воно й правда, знаєш життя – знатимеш і біологію (чи то навпаки). А як ти обирала університет і згодом – кафедру?

І.Д.: Про біологію як наукову галузь у школі я чула мало. Загалом, університет обирала, крім очевидних факторів (наявності бюджетних місць (*сміється – ред.*), ще й за таким критерієм – у нього повинен бути ботанічний сад! А у Львові [Ботанічний сад університету](#) аж у двох локаціях (на вулицях Черемшини та Кирила і Мефодія – ред.). Коли поступила до Львова, довший час мікробіологія була

для мене найближчою – я навіть ходила на гурток! Проте, про наукову роботу на деяких кафедрах, зокрема зоології, я майже не знала. На першому курсі важко зрозуміти, що таке біологічний: у тебе лиш один страх від хімії, фізики і математики! На щастя, починаючи з 2019 року, коли моя однокурсниця Діана Грицишин (Луцьович) стала головою Студентської ради факультету, студенти мають більше інформації. Її команда почала популяризовувати науку на факультеті, організовувати воркшопи і представляти кожну кафедру. (У березні 2021 року ці обов'язки успішно перейняла Анжеліка Кульчицька. – ред.)

Л.Р.: Я завжди стежу за новинами на [фейсбук-сторінці](#) і [телеграм-каналі](#) Студентської ради та Профбюро: там справді тепер багато можна дізнатися про дослідження, почути розповіді викладачів і студентів. Про кафедри зоології та ботаніки я, наприклад, багато дізналася на знаменитих практиках у Карпатах і в Шацьку! Ти, мабуть, маєш чимало історій з цих практик?

І.Д.: Практику в Шацьку на моєму курсі, на жаль, було скасовано через пандемію. А от значення практики в Карпатах у моєму житті важко переоцінити – біологічний факультет дарує кожному момент, коли ти пишаєшся, що ти студент цього факультету!

| Біологічний факультет дарує кожному момент, коли ти пишаєшся, що ти студент цього факультету!

На [Високогірному біологічному стаціонарі](#) я власне зрозуміла, що означає бути біологинею, і що я хочу стати зоологинею. Практику з ботаніки у мене вів Андрій Іванович Прокопів, а з зоології – Ірина Петрівна Скирпан. Якось на нічній екскурсії ми мали шукати жуків-турунів. Коли я збиралася, мій ліхтар впав за ліжко, і я була змушена йти з малесеньким “світлячком” від дешевого запасного акумулятора (“павербанку”). Ми йшли гірською дорогою, було темно, аж тут у світлі ліхтарика бачу: повзе турун, великий, золотистий! Я зловила його рукою – це був азартний момент!

Л.Р.: Оце так драматичний сюжет у Карпатах!

І.Д.: Так, практика в Карпатах насправді подарувала мені щирі емоції. Вона також була гарним прикладом режиму зоолога. **Зоологія – емпірична наука, й дослідники часто подорожують: одночасно і працюють, і отримують естетичне задоволення.**

Л.Р.: Читаючи наукові статті у галузях зоології, я часто бачу фотографії природи (наприклад, “фазан у природному ареалі”) і по-доброму заздрю такому поєднанню науки й мистецтва. Ти також займаєшся фотографією, чи не так?

І.Д.: Я давно зацікавилася фотографією! Фотоапарат я купила за два місяці до практики. Моя мама переконала тата, що він мені потрібен “для професії”. Я тоді ще не знала, що піду на зоологію, але він мені насправді знадобився професійно! Навіть зараз, коли я почала займатися паразитологією та іхтіологією, не втрачаю можливості поїхати на інші зоологічні експедиції, де я допомагаю світлити матеріал, – для мене це позитивний науковий досвід у широкому значенні. Я долучаюся до проектів із вивчення комах, ссавців із Чорнобильської зони, деякі мої світлини потрапили у звіт [Національного природного парку "Черемоський"](#). Спеціаліст вузького профілю – це не про мене, **бути зоологом для мене означає цікавитися всім!**

Л.Р.: Не можна було сказати це краще! З ким на кафедрі зоології ти співпрацюєш найчастіше, і який твій головний проект? Що тебе надихає працювати й розвивати напрямок паразитології?

І.Д.: Найбільше мене, звісно, надихають люди, а точніше – блиск в їхніх очах! Моїм безпосереднім керівником на кафедрі зоології є Катерина Миколаївна Назарук, а у дослідницькому проекті ми співпрацюємо з Ігорем Васильовичем Диким. Дослідження паразитофауни сомика коричневого *Ameiurus nebulosus* є продовженням проекту в рамках співпраці ЛНУ з колегами з [Інституту морської біології НАН України](#), зокрема Юрієм Валерійовичем Квачем. Вивчення екологічних зв'язків чужорідних видів дозволяє передбачити ймовірні зміни в екосистемі після їхнього проникнення. Паразитарні, популяційні та генетичні маркери цих видів є найбільш інформативними. Проаналізувавши паразитофауну різних органів представника інвазивного виду риб (плавників, зябер, очей, травного тракту) з місцевого ареалу та порівнявши їх з паразитами *A. nebulosus* з нативного локалітету (Північної Америки), ми зможемо зробити висновки про еволюцію та екологію цього виду в українських водоймах. Відродити галузь паразитології на факультеті і загалом у Львові мене дуже мотивує і надихає. У нас на факультеті й у Ветеринарному університеті ([Львівський національний університет ветеринарної медицини та біотехнології ім. С. Ґжицького](#) – ред.) науковці вивчають паразитів різних видів (наприклад, трематоди моллюсків, нематоди людини), але як напрямок паразитологія не окреслена. Визначення проходить у кілька трудомістких етапів: розтин господаря, препарування тканин, фіксування зразків паразитів, мікроскопія, визначення та подальша характеристика, – тому якісне обладнання та помічники завжди в попиті.

| Проаналізувавши паразитофауну різних органів представника інвазивного виду риб, ми зможемо зробити висновки про еволюцію та екологію цього виду в українських водоймах.

Л.Р.: Пам'ятаю, у кошторисі ти згадала бінокляр, який ти плануєш придбати для цього проекту за фінансування стипендії. Хто ще на кафедрі зможе ним скористатися?

І.Д.: Бінокляр – дуже популярний прилад серед біологів та необхідний у нас на кафедрі, адже більшість мікроскопічних досліджень його потребують. Студенти та наукові співробітники завжди матимуть доступ до мікроскопа. Ще однією можливістю його застосування – це задіяти бінокляр у заняттях учнів-старшокласників із [Малої академії наук](#).

Л.Р.: Я переконана, що ідея залучення інших студентів та учнів у цьому проекті отримає позитивний відгук на кафедрі! Приємно чути, що серед навчання та дослідів ти мотивуєш й інших студентів. А хто підтримував тебе на цьому шляху, і чи є у тебе поради для наших наступних конкурсантів щодо того, де їм шукати підтримки?

І.Д.: Батьки завжди підтримували мій вибір професії. Самостійно обрати вид діяльності, мовляв, – це відповідальне рішення, тож вони вірили у мене. Викладачі також допомагають із дослідженнями та навчанням. Моя подруга з університету Іра Ярмолюк, мабуть, єдина знала про мою участь у конкурсі “Чорнобривці” і теж допомогла мені і підтримала. **Бажаю кожному таку Іру!** Щодо допомоги із стипендією, то цього року я спробувала свої сили вдруге, і на консультації після першого конкурсу отримала багато корисної інформації. Тому, якщо ви подаєтеся на стипендію не вперше – обов'язково скористайтеся консультацією. На інфосесії-2 цього циклу також відкрила для себе багато нюансів граматичного та стильового оформлення грантових заявок. Рекомендую! Але найбільше я раджу студентам цікавитися різними напрямками своєї галузі, з'ясовувати, що вам подобається у науковій роботі, і що вона вам дає крім кар'єрних перспектив, бути щирими і наполегливими. Далеко не всі народжуються з талантом до науки. **Цікавтеся й розвивайте свої інтереси – і вам обов'язково пощастить!**

Л.Р.: Нехай і тобі щастить у майбутньому! До речі, які у тебе наукові плани на наступні кілька років?

І.Д.: Цього року буду захищати бакалаврську дипломну роботу, хочу написати її якісно. Влітку вступатиму на магістратуру і, сподіваюся, продовжу наукову роботу у цій тематиці.

Л.Р.: Успішного вступу! Дякую, що погодилася на інтерв'ю і поділилася враженнями та досвідом.

І.Д.: Дякую! До зустрічі.

